

Tarina Patruunasta

Lars Björkenheim

1793-1869

Lars Magnus Björkman opiskeli aluksi lakitiedettä Upsalassa, mutta vuonna 1811 hän siirtyi armeijan palvelukseen. Hän kuitenkin erosi armeijasta jo kolmen vuoden kuluttua ja liittyi sitten Suomen kansalaisena Venäjän armeijaan vuonna 1816. Sieltä hän palasi kapteenina kahden vuoden kuluttua.

Koko Björkmanin suku on vaikuttanut merkittävästi Etelä-Pohjanmaan raudanjalostuksen ja maatalouden kehitykseen. Vuonna 1816 Lars Magnus Björkman osti vanhemmalta veljeltään Orisbergin, Kimon ja Oravaisten ruukit sekä Kepon tilan. Hän asettui asumaan Orisbergiin ja johti sieltä käsin ruukkiansa toimintaa.

Björkman aloitti yhdessä G.A. Wasastjernan kanssa malmin louhinnan Wittingin rautakaivoksessa, mutta työt lopetettiin pian malmin heikon rautapitoisuuden vuoksi. Siksi Björkman turvautui järvi- ja suomalmiin ja suunnitteli jopa putsauslaitoksen perustamista Kimon ruukin yhteyteen. Kokeilut antoivat kuitenkin huonoja tuloksia ja suunnitelmasta luovuttiin.

Björkman ei toiminut ainoastaan metallialalla. Hänen Kimon ruukkiansa yhteydessä toimi mylly ja saha, Oravaisissa toimi jonkin aikaa valimo ja konepaja ja Orisbergin ruukkiin kuului kaksi kankipajaa, nippupaja, mylly ja kotitarvesaha.

1800-luvulla Björkenheimin ruukit olivat Suomen suurimmat kankiraudan valmistajat ja niiden tuotteita vietiin ulkomaillekin. Tätä ei kuitenkaan kestänyt ikuisesti, sillä raudan valmistuksen

alalla tapahtui suurta kehitystä ja puuhiilen saanti vaikeutui huomattavasti. Tämä ja pitkät kuljetusmatkat olivat omiaan vaikeuttamaan Björkenheimin ruukkien toimintaa. Hän joutui lopettamaan tai myymään lähes kaikki ruukkinsa vähitellen.

Lars Magnus Björkenheim muutti Euran Vuojoen kartanoon, josta hän teki ajan uudenaikaisimman suurtilan. Vuojoen lisäksi hänen omistukseensa joutuivat Kellokosken ruukki maineen sekä Orimattilassa sijaitsevat Ruhan, Teriniemen ja Paavolan tilat. Seuraavina vuosina Björkenheim kehitti maanviljelystä ja karjataloutta esimerkiksi tavalla.

Vuonna 1828 Björkenheim sai Orisbergin omaksi seurakunnakseen ja rakennutti sinne kirkon ja pappilan.

Vuonna 1834 monilla liike-elämän aloilla menestynyt Björkman aateloitiin nimellä Björkenheim.

Björkenheim osallistui 1860-luvun valtiopäiville aatelissäädyn edustajana ja otti osaa mm. valtakunnallisten maatalouskysymysten käsittelyyn. Vuonna 1864 hänelle myönnettiin vuorineuvoksen arvonimi.

Lars Magnus Björkenheimin kuoltua joulukuussa 1869, hoiti hänen leskivaimonsa jonkin aikaa kuolinpesän omaisuutta. Orisbergin ruukki oli säilynyt Björkenheimin omistuksessa ja se siirtyi hänen nuorimman poikansa haltuun toimien aina vuoteen 1900 asti.

Orisbergin kappeli

Lars Magnus Björkenheim

1793-1869

Orisbergin kappeli

Lars Magnus Björkenheim 1793-1869

Lars Magnus Björkman opiskeli aluksi lakitiedettä Upsalassa, mutta vuonna 1811 hän siirtyi armeijan palvelukseen. Hän kuitenkin erosi armeijasta jo kolmen vuoden kuluttua ja liittyi sitten Suomen kansalaisena Venäjän armeijaan vuonna 1816. Sieltä hän palasi kapteenina kahden vuoden kuluttua.

Koko Björkmanin suku on vaikuttanut merkittävästi Etelä-Pohjanmaan raudanjalostuksen ja maatalouden kehitykseen. Vuonna 1816 Lars Magnus Björkman osti vanhemmalta veljeltään Orisbergin, Kimon ja Oravaisten ruukit sekä Kepon tilan. Hän asettui asumaan Orisbergiin ja johti sieltä käsin ruukkiansa toimintaa.

Björkman aloitti yhdessä G.A. Wasastjernan kanssa malmin louhinnan Wittingin rautakaivoksessa, mutta työt lopetettiin pian malmin heikon rautapitoisuuden vuoksi. Siksi Björkman turvautui järvi- ja suomalmiin ja suunnitteli jopa putsauslaitoksen perustamista Kimon ruukin yhteyteen. Kokeilut antoivat kuitenkin huonoja tuloksia ja suunnitelmasta luovuttiin.

Björkman ei toiminut ainoastaan metallialalla. Hänen Kimon ruukkinsa yhteydessä toimi mylly ja saha, Oravaisissa toimi jonkin aikaa valimo ja konepaja ja Orisbergin ruukkiin kuului kaksi kankipajaa, nippupaja, mylly ja kotitarvesaha.

1800-luvulla Björkenheimin ruukit olivat Suomen suurimmat kankiraudan valmistajat ja niiden tuotteita vietiin ulkomaillekin. Tätä ei kuitenkaan kestänyt ikuisesti, sillä raudan valmistuksen alalla tapahtui suurta kehitystä ja puuhiilen saanti vaikeutui huomattavasti. Tämä ja pitkät kuljetusmatkat olivat omiaan vaikeuttamaan Björkenheimin ruukkien toimintaa. Hän joutui lopettamaan tai myymään lähes kaikki ruukkinsa vähitellen.

Lars Magnus Björkenheim muutti Euran Vuojoen kartanoon, josta hän teki ajan uudenaikaisimman suurtilan. Vuojoen lisäksi hänen omistukseensa joutuivat Kellokosken ruukki maineen sekä Orimattilassa sijaitsevat Ruhan, Teriniemen ja Paavolan tilat. Seuraavina vuosina Björkenheim kehitti

maanviljelystä ja karjataloutta esimerkillisellä tavalla.

Vuonna 1828 Björkenheim sai Orisbergin omaksi seurakunnakseen ja rakennutti sinne kirkon ja pappilan.

Vuonna 1834 monilla liike-elämän aloilla menestynyt Björkman aateloitiin nimellä Björkenheim.

Björkenheim osallistui 1860-luvun valtiopäiville aatelissäädyn edustajana ja otti osaa mm. valtakunnallisten maatalouskysymysten käsittelyyn. Vuonna 1864 hänelle myönnettiin vuorineuvoksen arvonimi.

Lars Magnus Björkenheimin kuoltua joulukuussa 1869, hoiti hänen leskivaimonsa jonkin aikaa kuolinpesän omaisuutta. Orisbergin ruukki oli säilynyt Björkenheimin omistuksessa ja se siirtyi hänen nuorimman poikansa haltuun toimien aina vuoteen 1900 asti.

PATRUUNANTALO

STOCKFORS